

(Op Kerstavond bevindt de auteur zich alleen in zijn onderkomen in de tunnel die 50 blokken lang onder Riverside Park loopt. Zijn welbespraakte en crackrokende buurman Bernard, the beroemste ondergrondse dakloze van New York, heeft zich teruggetrokken in zijn bunker. Op de fiets rijdt de auteur op het smalle spoorpad 20 blokken naar de tunnelingang op het zuiden om daar een kerstbezoek te brengen aan Franky en Ment, twee van huis weggelopen blanke adolescenten en Joe, een Vietnam veteraan die al 20 jaar in de tunnel woont, de laatste 5 jaar samen met zijn vrouw Kathy.)

11. Dood in de tunnel

Het is de dag voor Kerstmis. Geen witte kerst. Het is druilerig, winderig, grijs weer in de stad. Santa Clausen dolen rond op Broadway. Ze zwaaien met bellen en proberen de laatste kerstbomen voor afbraakprijzen te verkopen. Bernard en ik zitten bij het vuur en luisteren naar de radio. In plaats van Bob Grants botte talkshow en goede rockmuziek zendt W1010 AM, zijn favoriete radiostation, nu non-stop kerstsongs uit.

'Fuck this Frosty the Fucking Snowman,' mompelt Bernard terwijl hij zijn hete havermout naar binnenlepelt. Het is een liedje over een sneeuwpop, die uiteindelijk een afschuwelijke smeltingsdood tegemoet gaat. Frosty accepteert zijn lot dapper, ja, zelfs blijmoedig en onnozel. Elk uur wordt het liedje minstens driemaal gedraaid. We worden er alle twee hoorndol van. Bernard besluit terug onder de wol te kruipen, ik ga naar het Zuideinde om mijn kerstwensen te brengen.

Koud is het niet, maar een snerpende wind waait door het pilarenbos op het Zuideinde. Ijspegels druipen aan het plafond. Vorige winter was het erger, vertelde Bernard me. Toen hing er hier een gordijn van ijspegels van wel vijf meter lang. Een afbrekende pegel was hem bijna fataal geworden. Bij Clarence brandt vuur in een leeg olievat maar er is geen levende ziel te bekennen. Little Havana is verlaten. Ook de ratten hebben vandaag besloten in hun holen te blijven. Dieper in de tunnel komt een groepje jongens me tegemoet lopen, tuig dat niet in de tunnel thuishoort. Dichterbij zie ik dat Ment erbij is. We maken een praatje, maar Ment is kortaf. De boys kijken me ongemakkelijk aan.

Een van de jongens, een latino met een woeste uitdrukking in zijn ogen, krabt in zijn zij en als zijn trui omhoog schuift zie ik naast zijn beeper ook nog een glimmend pistool in zijn broeksband. Ik weet niet of het gebaar per ongeluk is of dat het een dreigement is. Ik neem afscheid en fiets door naar Joe, die buiten blikjes staat te sorteren. We kijken het groepje na.

'Vriendjes van Ment,' zegt Joe onverschillig. *'Hij gaat af en toe met vreemde figuren om.'* Ik wens hem een gelukkige kerst.

'Fuck Christmas,' zegt hij nors. *'En jij bent ook een mooie klootzak dat jij je vrouwtje met Kerstmis alleen thuis laat zitten en hier in de tunnel rondhangt.'*

Joe zegt het quasiverontwaardigd. Even heeft hij een grijns op zijn gezicht die snel weer plaats maakt voor de trieste uitdrukking die ik van hem gewend ben. Joe had me laatst verteld over zijn vijf dochters. Twee werden er dood geboren. Twee gingen dood als peuter. Het had met *Agent Orange* te maken, volgens Joe. De destructieve effecten van het ontbladeringsmiddel op menselijk genetisch materiaal waren ten tijde van Vietnam nog niet bekend. Zijn oudste dochter stierf toen ze

zestien was. Joe hoorde het te laat om nog naar de begrafenis te kunnen, want hij leefde al een paar jaar op straat.

Kerstavond. Ik zit in Bobs bunker wijn te drinken en ben wat triestig. Van kerst onder de grond wordt je niet vrolijk. Aan Bernard heb ik niets, want die zit nog steeds incommunicado in zijn bunker, waarschijnlijk na te genieten van een paar pijpje crack. Ik ga Joe en Kathy maar de fles champagne geven die ik van een Newyorkse vriend heb gehad. De bittere manier waarop Joe *fuck Christmas* zei klinkt nog in mijn oren. Hij kan wel een kerstgeschenk gebruiken. Bovendien is het een passende manier om de tunneloudste respect te betonen.

© Teun Voeten – Politie bij een nooduitgang van de tunnel in het park

Als ik mijn rugzak inpak hoor ik diep uit de tunnel fluitsignalen van een trein. Ongebruikelijk luid en langdurig. Misschien een kerstgroet van een conducteur die met het lot der daklozen begaan is. Ik spring op de fiets en rij met zaklamp in de aanslag naar het Zuideinde. Na vijf blokken fietsen is het duidelijk dat er iets mis is. Verderop in de flauwe tunnelbocht is de felle schijnwerper van een locomotief te zien. De trein is tot stilstand gekomen en de muren worden verlicht door blauwe zwaailichten. Nog dichterbij gekomen zie ik mensen ter hoogte van de nooduitgang op de 83ste straat met krachtige zaklantaarns lopen. Ik word verblind door een lichtbundel en stap vlak voor een politieagent van mijn fiets af.

‘Excuse me, officer,’ vraag ik zo beleefd mogelijk. ‘Kunt u mij misschien vertellen wat er hier aan de hand is?’ De cop is met stomheid geslagen.

‘*Who the fuck are you and what the fuck are you doing in this fucking tunnel...*’ Ik laat mijn Newyorkse politieperskaart zien en leg uit dat ik met een verhaal over de tunnel bezig ben. De perskaart werkt als een rode lap op een stier.

‘*Git yer fuckin’ ass outta here,*’ blaft hij.

Maar agent, probeer ik. *TO CROSS ALL POLICE AND FIRE LINES*, staat duidelijk met dikke blokletters op de kaart.

‘*Now don’t get fuckin’ smart with me...*’ buldert hij. Als Amerikaanse cops dat zeggen is het tijd om te verdwijnen.

Stilletjes sluip ik de nooduitgang uit. Buiten staan een ambulance en politiewagens. Ik probeer het nog eens bij een andere agent. Hij dreigt me neer te knuppelen en geboeid in de bak te smijten. De boodschap is duidelijk.

Over de parkpaden fiets ik naar de ingang van de parkeergarage. Daar lopen Frankie en Ment zenuwachtig sigaretten te roken.

‘*What’s up, Ant,*’ begroet Frankie me. ‘Heb je gehoord wat er gebeurd is? Frankie heeft alles gezien.

‘Lady Bug begon te blaffen en ik ga kijken wat er aan de hand is. Loopt er buiten een idioot over het spoor te zwalken. Ik riep nog dat-ie godverdomme niet op de rails moet lopen en ging weer naar binnen. Dat waren de laatste woorden die iemand tegen hem zei...’ Frankie laat een veelbetekenende stilte vallen.

‘Die woorden brachten hem blijkbaar weinig geluk,’ grapt Ment. ‘*Shut up, asshole,*’ zegt Frankie bits. Hij is zichtbaar aangedaan door het ongeluk en rookt aan de lopende band sigaretten.

‘Een paar minuten later hoor ik getoeter, gefluit en piepende remmen. Ik wist meteen hoe laat het was. *I tell you:* het was geen ongeluk. Het was goddamn zelfmoord.’

Frankie heeft het lichaam gezien. Onherkenbaar verminkt. *PO - police officer - Anderson* van het districtsbureau was er het eerst bij, zegt Frankie. Ze kennen elkaar uit de buurt.

‘*PO Anderson* scheen haar licht op de man en vroeg of ik hem kende. Ik kon alleen zien dat-ie zwart was, voor de rest was het gehakt. Toen ik de hersens uit zijn kop zag druipen moest ik kotsen.’ Frankie slaat zijn handen voor zijn ogen.

‘*PO Anderson* zei dat ik maar naar huis moest gaan en een borrel pakken. De andere cops die later kwamen smeten ons eruit.’

We wachten een half uurtje in het park. Frankie vertelt meer over agente Anderson. ‘*She’s a cool cop.* Ze maakt vaak een praatje met ons, en af en toe pakken we een biertje. Niet zoals de meeste smerissen die er alleen op uit zijn om je te naaien.’

Ment werpt in de tussentijd zo nu en dan een blik door de poort in de tunnel om te kijken of de kust veilig is. Frankie en Ment kennen Anderson van een paar jaar terug. Het begon opeens erg te stinken in de tunnel. Iedereen dacht dat het bedorven vuilnis of een dooie kat was. Maar Joe wist als veteraan te vertellen dat het de geur van een menselijk lijk moest zijn. Ment belde de politie en

ging samen met de buurtagent op onderzoek uit. Samen vonden ze een man ergens diep in een nis. Het lichaam was door ongedierte aangevreten. Een rat kwam uit de oogkas gekropen.

‘We konden geen sporen van geweld vinden,’ zei Anderson toen ik haar later op het bureau over dit incident sprak. ‘Zijn handen lagen onder zijn buik alsof hij ging slapen. Waarschijnlijk was de man in de nis gekropen om rustig te sterven.’

‘Het zijn geen kwaai jongens,’ zei ze moederlijk over Frankie en Ment. Ooit werd zij lastig gevallen door een dronken buurtbewoner. De twee hadden aangeboden om haar belager te grazen te nemen. Anderson sloeg het aanbod af. ‘*I fight my own battles*. Maar het was goed bedoeld. Het was hun manier om te zeggen “PO, we vinden je een *cool cop*”.’

Ment roept dat de politie weg is. ‘Het is niet best,’ zegt Frankie als we weer in hun hok zitten. ‘Dit soort gezeik brengt problemen in de tunnel. Waarom moest die achterlijke *nigger* zich uitgerekend voor mijn huis van kant maken? Straks worden we er allemaal definitief uitgetrapt.’

Ment speelt met zijn beeper. Zo blijft hij in contact met de buitenwereld: wordt hij gebeept, dan is de dichtstbijzijnde telefooncel in de parkeergarage, twee minuten lopen. Ik vraag naar het groepje jongens van die ochtend. ‘Oh, niets,’ zegt Ment, ‘*just my crew*. ‘

Frankie wil de radio aanzetten als we opeens een harde klap horen, gevolgd door hondengeblaf en gejank. ‘Daar gaat iets fout,’ merkt Ment droogjes op. Hij springt op, grijpt een honkbalknuppel en spurt naar buiten. Frankie volgt hem met haastig dichtgeknoopte schoenen. Als ik ook naar buiten ga, komen ze al terug met Lady Bug in hun armen.

‘Oh mijn god,’ kreunt Frankie. De hond piept en jankt. Het arme beest is van het dak gevallen en is blijven hangen achter een uitstekende spijker. In zijn onderbuik zit nu een lelijke scheur waaruit bloed druppelt. We leggen Lady Bug op de bank en bekijken met de zaklamp de wond. De snee is bijna tien centimeter lang. ‘*Fuck this tunnel*,’ vloekt Frankie en grijpt naar zijn voorhoofd. ‘En fuck deze kerst.’

We beraden ons. Naar een dierenarts gaan is uitgesloten. De meesten hebben geen dienst op Kerstavond, het zou een uur lopen zijn naar de eerste praktijk. En *no way* dat een taxi ons met Lady Bug wil meenemen. Bovendien kost de dierenarts een paar honderd dollar. Zonder contante betaling vooraf zal hij niet eens aan de slag gaan.

Het enige wat erop zit is zelf de hond opereren. In mijn rugzak zit een naaisetje en mijn vader is veearts. Vroeger keek ik vaak over zijn schouder mee hoe hij schapenpoten spalkte en kalfjes verlost. Bovendien heb ik ooit in een Rambofilm gezien hoe Rambo met zijn mes een kogel uit zijn schouder wipt en zijn wond zelf dichtnaait. Frankie en Ment hebben de film ook gezien en zijn gerustgesteld. Het kan niet zo moeilijk zijn.

We hebben heet water en zeep nodig om de huid kaal te scheren en de wond te wassen. Frankie laat water in het koffieapparaat doorlopen en Ment gaat een stuk zeep zoeken. Het enige dat

hij vindt is een fles wc-eend en een tube afwasmiddel. Het laatste moet voldoen. Terwijl Ment en Frankie de hond stevig vasthouden, maak ik de wond schoon. Nu pas zien we hoe diep die is. Frankie slaat zijn handen voor zijn ogen. ‘Ik kan geen bloed zien,’ verzucht hij. Een scheermesje is er niet en met een bot schaarje proberen we de haren rond de wond weg te knippen. Het valt niet mee. Opereren is toch moeilijker dan we dachten. De andere honden beginnen buiten te blaffen. De benedenburen komen thuis.

© Teun Voeten - Joe en Franky verbinden Lady Bug met een oud T-shirt en duct tape

‘Laten we Joe er bij halen,’ stelt Ment voor. ‘Die heeft een hoop ervaring met het dichtnaaien van mensen in Vietnam.’ Ment gaat Joe halen en komt even later terug met een flesje aspirinedruppels.

‘Kathy gaf dit om de pijn te verdoven. Over een kwartier zijn ze er.’ We houden de bek van Lady Bug open en laten de pijnstillers naar binnen druppelen. De zielige hond staart ons met grote angstige ogen aan. In het volle licht zie ik pas hoe smerig en mager ze is. Het beest stinkt een uur in de wind en laat grote, vieze vegen achter op mijn jas. Dan komt Joe binnen met opgerolde mouwen. ‘Wat een avond,’ verzucht Frankie tegen Joe. ‘Eerst een vent die zich voor mijn huisje zonodig onder de trein moet gooien en dan dit met Lady Bug.’ Joe blijft kalm, steekt een sigaret op en bekijkt de wond. Het wordt een moeilijke klus, mompelt hij. Kathy is inmiddels ook boven gekomen en aait de piepende Lady Bug over haar kop.

‘Ik zei je nog, Frankie, je moet een omheining timmeren,’ zegt ze streng. ‘Dit is al de derde keer dat een hond naar beneden valt.’

‘Ik weet het, ik weet het,’ zegt Frankie ongedurig. Joe gaat aan de slag. Het naaisetje is duidelijk bedoeld om afgesprongen knopen aan te zetten, niet om honden mee dicht te naaien. Met man en macht moeten we de spartelende Lady Bug vasthouden terwijl Joe gromt en vloekt op de

naald en draad die telkens uit zijn dikke vingers glippen. De wond is groot, en de hondenhuid is zo stug als een schoenzool. Na een half uur geven we het op. Volgens Joe zit er niets anders op dan een verband rondom de hond aan te brengen en te hopen op een miraculeuze genezing. Met een rol grijze plakband en een oud T-shirt verbinden we de hond. Ze ziet er uit als een lopende worst en Kathy proest van het lachen. Lady Bug voelt zich wat beter en begint te kwispelen. Ook Frankie montert langzaam op als de hond zijn gezicht aflikt. Het is laat geworden. Ik neem afscheid en fiets weer naar Bobs bunker. Onderweg bedenk ik dat de fles champagne nog in mijn rugzak zit.

© Teun Voeten - *Bernard geniet van d erust op Eerste Kerstdag*

‘s Ochtends aan de grill vertel ik Bernard over de zelfmoord bij Frankie. Hij heeft het nieuws al op de radio gehoord. ‘*A train takes no prisoners,*’ merkt hij droogjes op. Inmiddels is het bericht op de radio overschaduwd door een nieuwe tragedie. Een politieagent heeft zich vlak voor middernacht op Times Square door het hoofd geschoten. Bernard schenkt een glas witte wijn in en neemt een blokje Emmentaler kaas. De lekkernijen zijn afkomstig van een kerstpakket dat Sabine, de Franse filmmaakster, hem gegeven heeft. Tevreden leunt hij achterover bij het warme vuur en neemt een slokje wijn.

‘Wat lopen ze toch allemaal weer te zeuren,’ zegt hij. ‘Als iemand van de aarde wil vertrekken dan heeft-ie daar goddammit het volste recht toe.’ Bernard staart naar de gloeiende kolen. ‘Fuck it. Wij zitten hier nog met onze dagelijkse problemen. Die twee zijn er mooi van af.’

© Teun Voeten, 1996, 2011 Hoofdstuk 11 van *Tunnelmensen, Atlas 1996, Fosfor 2013*

Verboden te reproduceren zonder schriftelijke toestemming van auteur en/of uitgever.

Tunnelmensen bestellen via uitgeverij Fosfor <https://fosfor.nl/ebooks/tunnelmensen>

Rechtsreeks bij de auteur bestellen: http://www.teunvoeten.com/publications_tunnelpeople.html#select